

PICASSO AL MUSEU D'ART DE CATALUNYA

senta notablement intensificada. A força de reproduir un model no sempre d'una mateixa rajola, sinó de diverses ja recopilades, el dibuix degenerava, sobretot si qui estargia no sabia escollir un model ben recícut o si estargia fredament sense posar-hi d'ell un xic de gràcia per regenerar-lo. Són molts els dibuixos que hom troba sensiblement degenerats. És així mateix molt possible que a través de diversos estargits poc recícuts, les imatges s'empetitissin, com passa en les figures de pessebre emmotllades moltes vegades. Hom troba algunes rajoles amb les figures més petites que no enen en rajoles anteriors. Era també corrent alterar un xic el dibuix en fer un estargit; sobretot en detalls d'indumentària; són moltes les figures que en rajoles set-centistes hom les troba amb valons i cuixals que es presenten amb calces llargues en les rajoles del vuit-cents.

En la secció de gravats de la Biblioteca dels Museus d'Art, es conserva una interessant i copiosa col·lecció d'estargits adquirits pel distingit escriptor Raimond Caselles que pertanyien al darrer escudeller barceloní que es lliurà a la rajoleria. Hi figuren els estargits dels tipus més corrents i populars de rajoles, alguns poden ésser classificats de sis-centistes; n'hi ha més d'un centenar del segle XVIII i cosa d'una trentena del segle XIX. N'hi ha alguns de repetits i tots mostren senyals d'haver servit. Que sapiguem, és l'única col·lecció catalana autèntica d'aquesta mena de documents i els considerem d'un gran valor per a l'estudi de la ceràmica catalana.

JOAN AMADES

BIBLIOGRAFIA

- Amades (J.), J. Colomines i P. Vila. *Les Auques*. Barcelona. 1931.
 Amades (J.), J. Colomines i P. Vila. *Els Soldats*. Barcelona. 1936.
 Anònim. *Trepes i dibuixos de rajoles catalanes*. Revista *Vell i Nou*. Vol. 1, núm. 12. Barcelona. 1915.
 Font i Gumà (Josep). *Rajoles valencianes i catalanes*. Vilanova i la Geltrú. 1905.
 Gudiol (Josep). *De Rajolers i Rajoles de color*. Revista *Vell i Nou*. Vol. IV, núms. 76, 79 i 81. Barcelona. 1918.
 Peixoto (Roche). *Una iconographia popular em azulejos*. Revista *Portugalia*. Vol. 1, fasc. IV. Porto. 1900.
 Santacana Romeu (Francesc). *Catàleg il·lustrat del Museu Santacana, de Martorell*. Barcelona. 1900.
 Simon (Josep M.^a). *Notes per a la Història de les ulleres. Les ulleres en la imatgeria popular catalana. Estampes i Goigs. Romansos, Ventalls, Auques i Rajoles*. Nota 0. Barcelona. 1930.
 Wichmann (Heinrich). *Altholländische Fliesen*. Leipzig. 1926.

Pau Ruiz Picasso va néixer a Màlaga l'any 1881.

Quan no tenia més de dotze anys, el seu pare va ésser nomenat professor de la nostra Escola de Belles Arts i això va obligar a la família a venir a residir a Barcelona.

A Barcelona va cursar Picasso els seus estudis superiors i a Barcelona va celebrar la seva primera exposició.

Per això, Picasso, malgrat ésser andalús de naixement, ha estat sempre considerat com un pintor català, raó per la qual la Direcció dels nostres Museus va entendre que les seves obres havien de figurar en el Museu d'Art de Catalunya, que és exclusivament dedicat a l'art del nostre país.

* * *

Cap obra de pintor contemporani no ha suscitat, com la de Picasso, una literatura tan abundant. És que la literatura a base de la pintura, difícilment, potser, hauria trobat un tema més generós, una pedrera més pròdiga.

Des del panegíric a la detracció, els comentaris a l'obra de Picasso recorren tota la gamma. Les exegesis més diverses s'han esmerçat en l'explicació del «cas Picasso». El nom del pintor malagueny-català-parisenc ha omplert sovint els noticiaris i els anecdotaris.

Però, d'altra banda, cap pintor com Picasso no ha estat més avar de declaracions de principis, de formular teories o d'adherir-se a teories d'altri, com si, a la seva vegada, hagués pres per lema aquella *boutade* d'Isidre Nonell: «Jo pinto, i proud!» Només, de tant en tant, Picasso també ha engegat alguna *boutade*, que ràpidament ha circulat per allò que se'n diu els «medis artístics»; després d'haver circulat, però, sovint no s'ha pogut aconseguir que Picasso la confirmés, la desmentís o la rectificqués.

El debat Picasso, doncs, continua obert, i probablement hi seguirà, més o menys intens, amb l'absència constant del pin-

847. 1937

MPB 4264
 MPB 4276
 MPB 4772
 MPB 4773
 MPB 4264 R
 MPB 4252 R

tor, el qual, indiferent als dolls de tinta que fa rajar, seguirà pintant i lliurant la seva obra variada a la voracitat dels comentaristes i a la sorpresa dels públics,

cia de l'escultura negra, cubisme, pompeianisme, sobrerrealisme, etc.); assenyalaran, amb més o menys possible precisió, les dates entre les quals s'inclou cada

✓ P. R. Picasso. — «Ballarina nana»
 (Museu d'Art de Catalunya)

MPB 4274

desorientats els uns i els altres pel constant giragonseig d'aquest artista proteic.

Alguns crítics, alguns col·leccionistes, s'entretindran a voler destriar «èpoques», o potser millor «maneres», en l'obra de Picasso (època blava, època rosa, influèn-

manera, perquè l'esperit humà es com-
 plau en les classificacions, les quals li són,
 d'altra banda, una necessitat sovint inde-
 fugible, una comoditat, si més no.

Al contrari, els admiradors incondicionals de Picasso sostindran que l'obra d'a-

quest fenomen — la «monstruosa absència de personalitat que fa la personalitat de Picasso» (P. du Colombier) — és una empresa que no val la pena. Ens explicarem, encara que sigui havent d'agafar les coses d'una mica lluny. Ja hem dit que cap altra obra de pintor com la de Picasso no ha suscitat tanta literatura. Ha estat, sobretot, com més s'ha apartat Pi-

exemple: quarta dimensió, a propòsit del cubisme; subconscient, a propòsit del sobrerrealisme, etc.).

D'altra banda, en la major part de teoritzadors de l'art dit modern existeix una confusió constant entre el punt de vista del creador i el punt de vista de l'espectador. El crític pretén analitzar, no l'obra que té al davant, sinó el procés de crea-

✓ P. R. Picasso. — «Arlequin»
(Museu d'Art de Catalunya)

MPB 10941

casso de la pintura representativa, que més han formiguejat els comentaris teòrics. El més sovint, en els assaigs dedicats a Picasso, del que es parla menys és de pintura. Els pintors cubistes i sobrerrealistes i els escriptors amics d'ells han llançat tot de teories — l'eclosió d'aquestes és, d'altra banda, una característica de l'època — on el que abunda, sobretot, és un cientisme bon xic pedant que indigna o fa somriure els homes de ciència (per

ció d'aquesta obra, quan és l'obra l'únic que, en definitiva, importa.

Potser perquè Picasso, a la seva vegada, està convençut d'aquesta veritat, ha estalviat tant com ha pogut tota mena de teoritzacions, ha deixat que la seva obra parlés per ell i que uns altres es prenguessin la feina d'explicar o de justificar la seva pintura, i ha abandonat aquesta al judici contradictori de l'actualitat i al més ponderat, però imprevisible, de la posteritat.

✓ P. R. Picasso. — «Cap de dona»
(Museu d'Art de Catalunya)

MPB 4268

✓ P. R. Picasso. — «Retrat del pintor
Sebastià Junyers»
(Museu d'Art de Catalunya)

MPB 4262

No es poden hipotecar els judicis de l'esdevenidor; però — i això no passa d'ésser, com ho és al capdavant tota crítica, una opinió personal, que no som sols a

✓ P. R. Picasso. — «Dibuix en blau»
(Museu d'Art de Catalunya)

MPB 4272

sostenir — ens decantem a creure que les obres que de Picasso guarda el Museu de Barcelona són de les que tenen majors probabilitats de sobrevivència, per da-

mund de les vel·litats del gust i a través dels canvis del temps.

Potser hi haurà qui trobi a faltar, en la col·lecció picassiana del Museu, obres representatives d'algunes maneres d'aquest pintor que mai no ha jugat sobre una sola carta, fins al punt que cap deixeble no l'ha pogut seguir en la seva prodigiosa mobilitat. Indubtablement, «un quadre no és una finestra oberta sobre la natura», com deia Maurice Denis justifi-

pintar de Picasso, cal convenir que les obres d'aquest al Museu de Barcelona són de les més estrictament pictòriques, de les menys contaminades per influències alienes a la pintura. Tant l'esmentat *Retrat*, com l'*Arlequí* (1) — prototipus d'un motiu que el pintor havia també d'explotar segons els canons cubistes —, com la *Ballerina nana*, com *Maternitat*, com *Margot*, com el *Retrat del pintor Sebastià Junyer* (pertanyent a la famosa «època blava»),

✓ P. R. Picasso. — «Bodegón»
(Museu d'Art de Catalunya)

MPB 427 3

cant el dret de l'artista a la deformació i a la transposició; però, fet i fet, per al pintor ha d'existir el món exterior. I, perquè els Picassos del Museu de Barcelona són aspectes del món exterior traduïts pel pintor, és una de les raons que ens fan creure en llur perdurabilitat.

Joan Sacs sosté que de l'obra de Picasso no restaran sinó les obres menys picassianes, i citava com exemple d'aquestes el *Retrat de la Sra. Canals*. Sense voler escatir el grau de picassianisme que puguin contenir unes o altres maneres de

per exemple, són exemptes de preocupacions apictòriques, de desvarieigs teòrics; l'autor, en funcions de dedicar-se a la pintura imitativa, persegueix el dibuix, el color i la matèria, a la recerca d'aquella correspondència entre fons i forma sense la qual l'obra d'art resulta mancada.

Posseeix també el Museu una nombrosa sèrie de dibuixos de Picasso, pertanyents en gran part a aquella època bohèmia, dels «Quatre Gats» a Barcelona o dels temps descrits en tots els llibres de re-

1. Cenerós donatiu del propi autor al Museu.

✓
mpB
4267

P. R. Picasso. — «Dibuix»
(Museu d'Art de Catalunya)

✓ P. R. Picasso. — «Vedette»
(Museu d'Art de Catalunya)

mpB 4270

✓ P. R. Picasso. — «Dibuix»
(Museu d'Art de Catalunya)

mpB 4775

✓ P. R. Picasso. — «Artista en el camerino»
(Museu d'Art de Catalunya)
mpB 4275

✓ P. R. Picasso. — «Dibuix»
(Museu d'Art de Catalunya)
mpB 4777

✓ P. R. Picasso. — «Dibuix»
(Museu d'Art de Catalunya)
mpB 4774

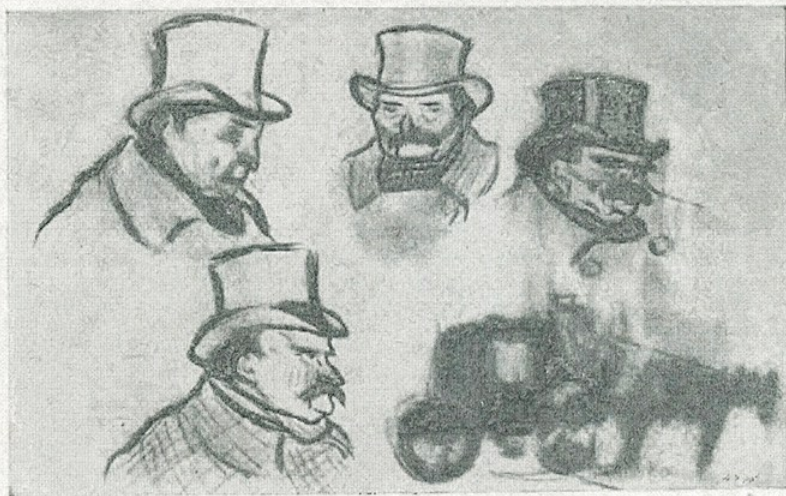
✓ P. R. Picasso. — «Maternitat»
(Museu d'Art de Catalunya)
MP13 4269

✓ P. R. Picasso. — «Apunts»
(Museu d'Art de Catalunya)
MP13 4776

✓ P. R. Picasso. — «Margot»
(Museu d'Art de Catalunya)
MPB 4271

✓ P. R. Picasso. — «Apunts»
(Museu d'Art de Catalunya)
MPB 4778

✓ P. R. Picasso. — «Apache»
(Museu d'Art de Catalunya)
MPB 4263

cords del Montmartre d'abans de la guerra europea, i sobretot en el de Fernand Olivier: *Picasso et ses amis*. S'hi nota, en molts — com, d'altra banda, en tants i tants dibuixants d'aquells anys — la influència de Toulouse-Lautrec i de Steinlen: la d'aquell, sobretot pel que fa als temes, la d'aquest, principalment pel que fa a la manera. Aquests dibuixos, encara que algun crític hagi dit d'ells que són concessions a l'efímer, encara que s'hi vulgui trobar, com un retret, un cert solatge literari, també molt de l'època, ens fa l'efecte que responen a un tret del caràcter de Picasso, aquell que Fernand en l'esmentat llibre nota amb aquestes paraules: «Li agradava tot el que era d'un color local violent, en respirava amb delícia l'olor característic. Res del que era abstracte no semblava poder fer-li efecte».

No obstant, ja és sabut, potser a la pintura dita «abstracta» més que a cap altra deu Picasso bona part de la seva fama.

Però davant d'aquesta mena de pintura és quan és més fàcil d'adonar-se que les audàcies serien insuportables si no estiguessin apuntalades per una tècnica sàvia. I ni els més aspres detractors de Picasso mai no han gosat discutir la seva habilitat.

Quan, acabat — que tant de bo sigui ben tard — el cicle picassià, esvaïts engrescaments i esnobismes, liquidades modes i maneres de pintar, establerta per crítics minuciosos i especialitzats la part — potser en realitat excessivament sobrevalorada per alguns — de les incomptables influències sofertes, destriat i garbellat el que l'obra de Picasso pugui tenir de permanent i el que pugui tenir de destinat al rebuig o a l'oblit, una cosa és segura: que la història del moviment artístic — no solament pictòric, sinó també literari i musical — contemporani, no podrà prescindir del nom de Picasso. I això ja és una cosa prou important.

JUST CABOT

✓ P. R. Picasso. — «Lola»
(Museu d'Art de Catalunya)
MPB 4265